

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/60/2020
Identifikačné číslo spisu:	8113234472
Dátum vydania rozhodnutia:	27.04.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8113234472.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Lesné pozemkové spoločenstvo PETIJA a spol. Orkucany, IČO: 42 381 347, Prídavková 9, Sabinov, právne zastúpený: Vojčík & Partners, s.r.o., Rázusová 13, Košice, proti žalovanému: Lesné družstvo HRUN Bodovce, IČO: 36 517 542, Bodovce 32, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20 C 61/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. mája 2019 sp. zn. 20 Co 14/2018, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. n. 20 Co 14/2018 z 28. mája 2019 a vec mu vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 20 C 61/2013-319 z 20. novembra 2017 konanie v časti zaplattenia sumy 6.858,12 Eur zastavil, žalobu zamietol a žalobcu zaviazal nahradiť žalovanému trovy konania v rozsahu 100 %. Zároveň rozhodol, že znalec má nárok na náhradu trov konania za znalecké úkony voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

2. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobca svoj nárok na náhradu škody odôvodnil tým, že žalovaný z parcely č. 185/16 bez súhlasu pôvodného žalobcu vyrúbal a previezol drevnú hmotu v celkovom množstve 360 m³, čím spôsobil škodu pôvodnému žalobcovi, ktorý nárok previedol na žalobcu. Procesná obrana žalovaného spočívala v námietke premlčania a taktiež v tom, že nebol splnený základný predpoklad zodpovednosti za škodu a to existencia samotnej škody na strane poškodeného, nakoľko pôvodný žalobca nebol vlastníkom parcely, na ktorej mala byť spôsobená škoda.

3. Súd prvej inštancie sa v prvom rade zaoberal vznesenou námietkou premlčania, pričom dospel k záveru, že žaloba bola podaná v 3 - ročnej premlčacej dobe. Následne sa zaoberal vecou samou. S poukazom na predpoklady vzniku zodpovednosti v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka súd prvej inštancie ustálil, že obrana žalovaného, spočívajúca v tvrdení, že nebol splnený základný predpoklad zodpovednosti za škodu a to existencia samotnej škody na strane poškodeného, nakoľko pôvodný žalobca nebol vlastníkom parcely, na ktorej mala byť spôsobená škoda, je dôvodná.

4. Zo znaleckého posudku predloženého žalovaným pre súd prvej inštancie vyplynulo, že terajšia hranica medzi parcelami E KN 185/16 a 195/1 je nesprávna, nakoľko nevychádza z historických máp, ktoré sú súčasťou katastrálneho operátu. K posunu hraníc došlo z dôvodu, že spracovateľ ROEP pri digitalizácii hraníc parciel (185-190)/1 až /16 nedodržiaval geometrické určenie hraníc týchto pozemkov a „vyrábal“ hranice týchto parciel tak, aby zachoval ich výmeru. To, že hranica bola medzi pozemkami nesprávne zakreslená mal okresný súd za preukázané aj na základe výsluchu svedkov a obhliadky na mieste samom.

5. Súd prvej inštancie v súvislosti s predloženým znaleckým posudkom zdôraznil, že ak žalobca s týmto nesúhlasil, mal možnosť navrhnúť, aby súd ustanovil znalca, alebo predložiť súkromný znalecký posudok, čo sa však nestalo. Vo vzťahu k námietke žalobcu, že znalecký posudok nemôže byť spôsobilý na zápis vlastníckeho práva, okresný súd konštatoval, že predmetom tohto konania nie je určenie vlastníckeho práva a znalecký posudok mal slúžiť ako obrana žalovaného voči tvrdeniam žalobcu a nebol vyhotovený za účelom vykonania zmien údajov ako podklad na zápis vlastníckeho práva.

6. Vzhľadom na vykonané dokazovanie okresný súd dospel k záveru, že pri spracovaní ROEP došlo k nesprávne určenej hranici a sporná časť parcely, na ktorej došlo k ťažbe dreva, nebola vo vlastníctve právneho predchodcu žalobcu, a teda pri ťažbe v roku 2010 právnomu predchodcovi žalobcu nemohla byť spôsobená škoda ako jeden z predpokladov pre úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody. Preto bolo potrebné žalobu vo zvyšnej časti zamietnuť.

7. Súd prvej inštancie uviedol, že zamietol návrh na doplnenie dokazovania znaleckým posudkom, ktorý navrhol žalovaný, nakoľko tento návrh vyhodnotil ako neúčelný a nevhodný, nakoľko žalovaný v konaní predložil znalecký posudok, ktorý ak žalobca spochybňoval, bol to on a nie žalovaný, ktorý mal podať návrh na nariadenie znaleckého dokazovania. Ak žalobca takýto návrh nepodal súd nevidí žiaden logický dôvod, pre ktorý by mal takémuto návrhu žalovaného vyhovieť.

8. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom č. k. 20 Co 14/2018-380 z 28. mája 2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti (vo výrokoch II., III. a IV.) a náhradu trov odvolacieho konania stranám nepriznal. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku konštatoval, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny, okresný súd zistil správne skutkový stav a vo veci samej aj správne rozhodol.

9. Odvolací súd ďalej uviedol, že na rozdiel od súdu prvej inštancie nedospel k záveru o tom, že by žalobca nebol vlastníkom pozemku, na ktorom by mala byť spôsobená škoda, ale dospel k záveru, čo z kontextu odôvodnenia rozhodnutia prvoinštančného súdu aj vyplýva, že žalobca v kontradiktórnom procese nepreukázal, aby škodová udalosť, výrub stromov, sa uskutočnila na spornom pozemku. Súhlasil, že predložený znalecký posudok spochybňuje vlastnícke právo právneho predchodcu žalobcu, avšak v prejednávanej veci podľa odvolacieho súdu podstatným bola identifikácia miesta škodovej udalosti. Skonštatoval, že žalobcovi sa v priebehu celého konania a napokon ani dodatočne, znaleckým posudkom predloženým v odvolacom konaní nepodarilo preukázať nad všetky pochybnosti, že škodová udalosť sa uskutočnila na jeho pozemku.

10. Odvolací súd uviedol, že na preukázanie a vyvrátenie znaleckého posudku predloženého žalovaným nepostačuje tvrdenie a znalecký posudok znalca z odboru lesníctvo, hospodárska úprava lesov, pestovanie lesa, spracovanie dreva a odhad hodnoty lesov, ktorý inventarizoval spôsobenú škodu, čo bolo aj účelom znaleckého posudku. Odvolací súd v súvislosti s predloženým znaleckým posudkom po rozhodnutí súdu prvej inštancie znalca z odboru geodézia a kartografia ďalej poukázal na to, že jednak na tento znalecký posudok prihliadať nemôže, avšak predložený znalecký posudok z jeho záverov preukazuje, že vlastnícke vzťahy k pozemku sú evidované správne údaje na liste vlastníctva č. XXX k.ú. G. a nie sú spochybnené. Poznamenal, že kontrolu vytýčenia hraníc znalec nevykonával z dôvodu nemožnosti pripojenia technológiou GMSS do SKPOS a vo vzťahu k preskúmaniu geometrického

určenia hraníc parc. C-KN č. 312/2 (185/16 E-KN) znalec dospel k záveru, že geometrické určenie hraníc pozemku parc. č. 185/16 k.ú. G. bolo vykonané v rámci spracovania ROEP, ktoré bolo ukončené a bola vyhlásená platnosť nového operátu v súlade so zákonom č. 180/1995 Z. z. Poukázal na konštatovanie znalca, že vytýčenie hranice Geoplán Prešov a vytyčovací nákras, nie je v súlade s právnym stavom katastrálneho operátu. Odvolací súd mal za to, že žalobca ani týmto znaleckým posudkom nepreukázal, že uvedená škodová udalosť sa udiala na jeho pozemku, pretože znalec nevykonal kontrolu vytýčenia hraníc, a preto vo vzťahu k náhrade škody žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal základné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu, a to existenciu škody, konkrétne to, že škoda mala nastať v majetkovej sfére poškodeného (žalobcu). Dodal, že na tejto dôkaznej núdzi zo strany žalobcu nič nemení ani predloženie geometrického plánu a preukázanie zápisu predmetného pozemku v reg. C katastra nehnuteľností. Napokon odvolací súd konštatoval, že vlastnícke nároky na predmetný pozemok týmto rozhodnutím nie sú dotknuté.

11. Napokon odvolací súd ustálil, že z dôvodu neunesenia dôkazného bremena rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil.

12. Žalobca podal proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v celom rozsahu dovolanie z dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože počas rozhodovacieho procesu odvolacieho súdu, na základe ktorého vyniesol odvolací súd rozhodnutie vo veci samej, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Namietal nedostatočné odôvodnenie rozsudku a vnútornú rozpornosť argumentácie v odôvodnení rozsudku. Mal za to, že okresný súd ako dôvod zamietnutia žaloby uviedol tú skutočnosť, že pri spracovaní ROEP došlo k nesprávnemu určeniu hranice a sporná časť parcely, na ktorej došlo k ťažbe dreva, nebola vo vlastníctve právneho predchodcu žalobcu, preto pri ťažbe dreva v roku 2010 nemohla byť právnenému predchodcovi žalobcu spôsobená škoda. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že na rozdiel od súdu prvej inštancie „nedospel k záveru o tom, že by žalobca nebol vlastníkom pozemku, na ktorom mala byť spôsobená škoda, ale dospel k záveru, že žalobca v kontradiktórnom procese nepreukázal, aby škodová udalosť, výrub stromov sa uskutočnil na spornom pozemku.“ Súd prvého stupňa však podľa žalobcu počas konania nespochybňoval, že k ťažbe dreva na spornom pozemku došlo. Dovolateľ dal do pozornosti, že odvolací súd v odôvodnení rozsudku opakovane poukázal na to, že žalobca v priebehu konania, ani dodatočne v odvolacom konaní, nepreukázal, že škodová udalosť sa uskutočnila na jeho pozemku. K tomu dovolateľ poznamenal, že v priebehu odvolacieho konania, ani konania pred súdom prvého stupňa netvrdil, že sa škodová udalosť uskutočnila na jeho pozemku, resp. že škoda mala nastať v jeho majetkovej sfére vzhľadom na skutočnosť, že žalobca nie je vlastníkom predmetného pozemku a nárok na náhradu škody uplatňuje na základe nároku odvodeného od nároku vlastníka pozemku, ktorý bol pôvodným žalobcom. Na základe uvedených skutočností dovolateľ upozornil na vnútornú rozpornosť argumentácie odvolacieho súdu v odôvodnení rozsudku. Dovolateľ vyslovil názor, že odvolací súd pri odôvodnení rozhodnutia opomenul skutočnosť, že žalobca je právnym nástupcom pôvodného žalobcu, ktorý žalovaný nárok odvodzuje zo Zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej medzi žalobcom a pôvodným žalobcom, ktorý je vlastníkom predmetnej parcely, na ktorej sa nepovolený výrub stromov uskutočnil.

14. Dovolateľ ďalej poukázal na základné požiadavky racionálnej právnej argumentácie, a to, že argumentácia v odôvodnení rozhodnutia súdu musí byť vnútorne nerozporná - a teda logicky konzistentná. Podstatou tejto požiadavky je podľa názoru dovolateľa to, aby odôvodnenie súdneho rozhodnutia neobsahovalo určité tvrdenie a zároveň jeho negáciu. V súvislosti s uvedeným dovolateľ poznamenal, že ak argumentácia odvolacieho súdu nespĺňa požiadavku vnútornej nerozpornosti, nespĺňa ani požiadavku, aby argumenty súdu uvedené v rozhodnutí podporovali záver úvah súdu. Dovolateľ mal za to, že dôsledkom uvedenej vnútornej rozpornosti argumentácie obsiahnutej v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu, predmetný rozsudok a konanie pred odvolacím súdom nenaplnia požiadavky spravodlivého procesu.

15. Takisto dovolateľ namietal porušenie princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia. Podľa názoru dovolateľa sa súd prvej inštancie v priebehu súdneho konania venoval najmä skúmaniu existencie či neexistencie vlastníckeho práva pôvodného žalobcu k sporným pozemkom, na ktorých došlo k výrubu stromov, ako dôvodu prečo právnenému predchodcovi žalobcu nemohla byť spôsobená škoda, na ktorom bola založená aj procesná argumentácia žalovaného s tým, že odvolací súd v rozpore s názorom súdu prvého stupňa konštatoval, že žalobca v kontradiktórnom procese nepreukázal, že sa škodová udalosť, t. j. výrub stromov uskutočnil na spornom pozemku a v prejednávanej veci je podstatným identifikácia miesta škodovej udalosti.

16. S poukazom na uvedené dovolateľ zdôraznil, že počas odvolacieho konania vychádzal zo skutočnosti, že aj odvolací súd sa bude naďalej venovať otázke existencie, resp. neexistencie vlastníckeho práva žalobcu, ako aj právneho predchodcu žalobcu k spornému pozemku, na ktorom došlo k výrubu stromov, preto cieľom žalobcu bolo najmä preukázať vlastnícky vzťah právneho predchodcu žalobcu k spornému pozemku. Vzhľadom na to, že odvolací súd sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie o vlastníctve predmetného pozemku a konštatoval, na rozdiel od prvostupňového súdu, že právny predchodca žalobcu je vlastníkom predmetného pozemku, v odvolacom konaní sa zameriaval na posúdenie otázky, či sa škodová udalosť - výrub stromov uskutočnila na spornom pozemku, čím podľa názoru dovolateľa odvolací súd porušil princíp predvídateľnosti súdneho rozhodnutia. Dovolateľ upriamil pozornosť na tú skutočnosť, že odvolateľ svojim odvolaním brojí proti určitému skutkovému stavu a jeho právnenému posúdeniu, ako k nemu dospel súd prvej inštancie, preto sa argumentácia žalobcu aj žalovaného vzťahuje k napadnutému prvoinštančnému rozhodnutiu, pričom žalobca v čase, keď podával odvolanie, nemohol predpokladať, či odvolací súd zaujme iný právny názor a aký bude mať tento právny názor podobu a aké skutkové a právne dôvody by z hľadiska tohto odlišného právneho názoru mali byť relevantné. Na základe uvedeného dovolateľ upozornil, že postup, keď odvolací súd potvrdí rozhodnutie súdu prvého stupňa, pričom k záveru o vecnej správnosti výroku rozhodnutia dospel na základe odlišného právneho posúdenia veci, s ktorým strany sporu neoboznámil a nedal im príležitosť sa k nemu vyjadriť, ide o odopretie práva na právne vypočutie v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. V kontexte uvedených skutočností považuje dovolateľ rozsudok odvolacieho súdu za arbitrárny, pretože pri rozhodovaní odvolacieho súdu došlo k znemožneniu realizácie základných procesných práv strán sporu a došlo k porušeniu princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia.

17. Napokon namietal nerešpektovanie záväznosti a hodnovernosti údajov katastra a nepripustenie novôt v odvolacom konaní. Zdôraznil, že v priebehu konania pred odvolacím súdom, ako aj súdom prvého stupňa niekoľkokrát poukazoval na hodnovernosť a záväznosť údajov katastra, ako aj na skutočnosť, že údaje v katastri nehnuteľností, týkajúce sa vlastníckych vzťahov k pozemkom evidovaným na liste vlastníctva č. XXX pre k. ú. G. sú správne, čo odvolací súd síce nespochybňoval, ale pri určení hraníc sporného pozemku však vychádzal zo znaleckého posudku predloženého žalovaným, ktorý obsahuje údaje, ktoré sú v rozpore s právnym stavom vyplývajúcim z údajov v katastri nehnuteľností. Dovolateľ mal za to, že nerešpektovaním záväznosti a hodnovernosti údajov katastra, ktoré vychádzajú z údajov ROEP, ktoré dovolateľ v konaní pred súdom prvého stupňa nemohol predvídať a následne neakceptovaním v odvolacom konaní predloženého dôkazu - súkromného znaleckého posudku č. 12/2018 odvolací súd znemožnil dovolateľovi realizáciu procesných práv, keď v rozpore s ustanovením § 366 písm. c/ CSP neakceptoval dôkaz, ktorý je prípustnou novotou v odvolacom konaní, pretože malo byť ním preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

18. Dovolateľ poukázal, že zo všetkých vyššie uvedených dôvodov je celkom zrejmé, že rozsudok odvolacieho súdu v predmetnej veci napĺňa dôvody zmätočnosti rozsudku, a to konkrétne dôvody zmätočnosti podľa ustanovenia § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku, a to pre nedostatočné odôvodnenie rozsudku, vnútornú rozpornosť argumentácie odvolacieho súdu v odôvodnení rozsudku, arbitrárnosť rozsudku, porušenie princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia a neakceptovanie prípustnej novoty v odvolacom konaní. Preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že vyhovie žalobnému návrhu žalobcu v celom rozsahu a prizná žalobcovi náhradu trov

konania alternatívne, aby rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie vo veci a aby bol žalovaný zaviazaný na náhradu trov konania.

19. Žalovaný sa k dovolaniu v stanovenej lehote nevyjadril.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

21. Dovolateľ namietal nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu pre jeho nedostatočné odôvodnenie v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Dovolací súd dáva do pozornosti, že v prípade, ak je námietka dovolateľa o nepreskúmateľnosti rozsudku odvolacieho súdu dôvodná, už táto okolnosť musí viesť k zrušeniu tohto rozhodnutia. V súvislosti s nepreskúmateľnosťou rozsudku odvolacieho súdu dovolateľ vytýkal odvolaciemu súdu nedostatočné odôvodnenie rozsudku a vnútornú rozpornosť argumentácie v odôvodnení rozsudku; arbitrárnosť rozsudku; porušenie princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia; nerešpektovanie záväznosti a hodnovernosti údajov katastra; nepripustenie novôt v odvolacom konaní.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací po preskúmaní veci v zmysle ustanovení § 438 a nasl. CSP dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

23. Na úvod dovolací súd konštatoval, že v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe ústavného súdu je jedným z princípov, ktoré predstavujú súčasť práva na riadny a spravodlivý proces ako aj pojmu právneho štátu, povinnosť súdov svoje rozhodnutia riadne odôvodniť (III. ÚS 199/08, I. ÚS 290/2015, III. ÚS 375/2015, III. ÚS 825/2016). Z odôvodnenia rozhodnutia súdu potom musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na druhej strane. Nepreskúmateľné rozhodnutie tiež nedáva dostatočné záruky pre to, že nebolo vydané v dôsledku ľubovôle a spôsobom porušujúcim ústavne zaručené právo na spravodlivý proces.

24. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou najvyššieho súdu (R 111/1998) považovaná za procesnú vadu („inú vadu konania“) nezakladajúcu prípustnosť dovolania. Správnosť takého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdili viaceré rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (por. napríklad rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015). Ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“.

25. Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko, bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016.

26. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva n a nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

27. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

28. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/06).

29. Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (II. ÚS 85/06).

30. Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (por. nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2001 II. ÚS 14/2001, z 13. novembra 2002 II. ÚS 132/02, III. ÚS 171/2006 z 5. apríla 2007).

31. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva aj z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

32. Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

33. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak zo strany súdu došlo k takej interpretácii a aplikácii právnej normy, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

34. Podľa § 393 ods. 2 Civilného sporového poriadku, v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté.

35. Kritériom pre posúdenie (ne)preskúmateľnosti rozhodnutia je splnenie náležitostí odôvodnenia ustanovených zákonom podľa § 393 ods. 2 CSP, ktoré ukladá súdu povinnosť podať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku a tým preukázať jeho správnosť. Rozhodnutie súdu preto musí obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie, v ktorom súd logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetlí svoj postup a dôvody svojho rozhodnutia. Pritom sa musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným

dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil zistený skutkový stav. Súd by nemal byť vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení nekoherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Účelom odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať správnosť rozsudku. Odôvodnenie musí byť súčasne i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí v konaní o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku, t. j. musí byť preskúmateľné.

36. Rozhodnutie súdu môže byť, za určitých okolností, nezákonné (protiústavné) aj z toho dôvodu, že podáva nepresný alebo nezrozumiteľný výklad zákonného práva, pretože len náležité, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie napĺňa ústavné kritériá vyplývajúce z ústavy. Obdobne, ako v skutkovej oblasti, i v oblasti nedostatočne vyloženej a odôvodnenej právnej argumentácie nastávajú podobné následky vedúce k neúplnosti a hlavne k nepresvedčivosti či nepreskúmateľnosti rozhodnutia, ktoré je v rozpore so zásadami spravodlivého procesu tak, ako sú deklarované v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

37. Odôvodnenie rozhodnutia súdu, z ktorého nemožno zistiť, akým spôsobom súd postupoval pri posudzovaní rozhodných skutočností v prejednávanej veci, nevyhovuje zákonným požiadavkám, ktoré Civilný sporový poriadok kladie na obsah odôvodnenia rozhodnutia a v konečnom dôsledku takéto rozhodnutie zasahuje do základných práv účastníka súdneho konania, ktorý má nárok na to, aby bola jeho vec spravodlivo posúdená. Civilný súd je preto povinný svoje rozhodnutie riadne odôvodniť, je povinný tiež zrozumiteľným spôsobom vysvetliť, ako a prípadne prečo sa určitou námietkou nezaoberal. Odôvodnenie rozhodnutia musí stranám konania umožňovať spoznať úvahy súdu, ktoré boli relevantné pre výsledok konania, a tým preskúmateľnosť súdneho rozhodnutia z hľadiska zákonnosti a vecnej správnosti. Pre presvedčivosť súdneho rozhodnutia je kľúčové, aby súdy reagovali na substantívne argumenty a námietky strán sporu a aby vysvetlili, prečo ich neprijali.

38. Odvolací súd nemôže iba reprodukovat' text príslušných, na vec sa vzťahujúcich a ním aplikovaných zákonných ustanovení bez toho, aby bolo súčasne zjavné, akou cestou k tomuto názoru (záveru) dospel, aké argumenty pritom použil, ako sa vysporiadal s argumentáciou strán sporu a či pri riešení otázky *quid iuris* vzal do úvahy i relevantnú judikatúru a právnu vedu, ktorou argumentovali strany sporu. Inak má napadnuté rozhodnutie rysy jurisdikčnej svojvôle a ako také môže byť považované za nezákonné a nespravodlivé rozhodnutie, najmä ak dostatočne konkrétnym spôsobom nevyloží dôvody, pre ktoré sa nestotožnil s argumentáciou predloženou stranami sporu, a zároveň neakceptoval argumentáciu súdu prvej inštancie, no napriek tomu z kontextu odôvodnenia súdu prvej inštancie vyvodil vlastné skutkové závery.

39. Z obsahu dovolania žalobcu vyplynulo, že dovolateľ prípustnosť a dôvodnosť dovolania vyvodzoval z dôvodu existencie tzv. zmätočnosťnej vady, a to v nepreskúmateľnosti rozsudku odvolacieho súdu spôsobenej nedostatočným odôvodnením napadnutého rozsudku a vnútornou rozpornosťou argumentácie odvolacieho súdu. K tomu dovolací súd uvádza, že súd prvej inštancie zamietnutie žaloby oprel o tú skutočnosť, že nebol splnený základný predpoklad zodpovednosti za škodu a to existencia samotnej škody na strane poškodeného, nakoľko pôvodný žalobca nebol vlastníkom parcely, na ktorej mala byť spôsobená škoda. Právne preto uzavrel, že sporná časť parcely, na ktorej došlo k ťažbe dreva, nebola vo vlastníctve právneho predchodcu žalobcu, a teda pri ťažbe právneho predchodcovi žalobcu nemohla byť spôsobená škoda ako jeden z predpokladov pre úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody. Naproti tomu odvolací súd po rozsiahlom teoretickom opise povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti s poukazom na hodnotenie dôkazov súdom a koncentráciu konania, stroho skonštatoval, že nedospel k záveru o neexistencii vlastníckeho práva žalobcu k pozemku, na ktorom mala byť spôsobená škoda, ale vychádzajúc z kontextu odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie mal za to, že žalobca nepreukázal, že škodová udalosť nastala, resp. sa uskutočnila na spornom pozemku. Odvolací súd teda vychádzal z presvedčenia, že v prejednávanej veci nebolo podstatným vlastnícke právo právneho

predchodcu žalobcu, ale identifikácia miesta škodovej udalosti, pričom ustálil, že žalobcovi sa nepodarilo nad všetky pochybnosti preukázať, že škodová udalosť sa uskutočnila na jeho pozemku. V závere však odvolací súd konštatoval, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal základné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu, a to existenciu škody - to, že škoda mala nastať v majetkovej sfére poškodeného (žalobcu).

40. Najvyšší súd preto poukazuje, že dovolacia námietka žalobcu o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu bola spôsobilá založiť prípustnosť, a tým aj dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP. Podľa názoru dovolacieho súdu samotné odôvodnenie odvolacieho súdu pôsobí zmätočne a nepresvedčivo. Z textu odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu nie sú úplne zrejmé argumenty, na ktorých založil odvolací súd svoje právne závery.

41. Dovolací súd poukazuje na samotný text odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, v rámci ktorého je zdôvodnenie právnych úvah odvolacieho súdu nedostatočné. Odvolací súd vyslovil, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a vo veci samej aj správne rozhodol, hoci odvolací súd vyslovil nesúhlas s právnym záverom súdu prvej inštancie (o neexistencii samotnej škody na strane právneho predchodcu žalobcu, nakoľko nebol vlastníkom spornej parcely), na ktorom tento postavil svoj záver o nutnosti zamietnuť žalobu o zaplatenie. Z obsahu rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplynulo, že žalobcovi sa nepodarilo preukázať, že ku škodovej udalosti došlo na pozemku patriacom jeho právnenému predchodcovi, pričom napokon odvolací súd formuloval záver o nepreukázaní existencie samotnej škody.

42. Odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu okrem uvedenia odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a opísania teoretických podkladov rozhodnutia obsahuje len nedostatočnú argumentáciu pre potvrdenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, pre ktorú nie je možné preskúmať správnosť postupu odvolacieho súdu. Takáto argumentácia odvolacieho súdu spôsobuje nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku.

43. Riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy rozsudku je nielen formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozsudkov, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci. Tieto požiadavky však napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nespĺňa.

44. Odvolací súd sa preto bude musieť vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť dostatočne vysvetlený jednak s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ako aj s poukazom na ním prijaté právne závery. Je dôležité, aby odvolací súd odôvodnil svoje úvahy na základe čoho dospel k vysloveným právnym záverom.

45. Účelom odôvodnenia rozsudku je logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. V prípade, že rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené, nie je z neho zrejmé, z akých skutkových záverov súd vychádzal, ktoré skutočnosti mal za preukázané a ktoré nie, z ktorých výpovedí svedkov vychádzal, z ktorých vyvodil skutkové zistenia odlišné od zistení, z ktorých vychádzal súd prvej inštancie a nie je právne odôvodnené, ide o procesne nesprávne rozhodnutie. Rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nemá náležitosti uvedené v § 393 ods. 2 CSP je potom nepreskúmateľný a strane sporu je takýmto rozhodnutím odňatá možnosť konať pred súdom, nakoľko nemá možnosť v dovolacom konaní náležite argumentovať.

46. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a zmätočné. Takéto arbitrárne rozhodnutie súdu porušuje právo strany sporu na spravodlivý súdny proces a v konečnom dôsledku mu odníma možnosť konať pred súdom (§ 420 písm. f/ CSP). Pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou,

nemôže byť vecne správne a existencia tejto vady konania sama osebe je natoľko závažná, že v dôsledku nej nemôže obstať rozhodnutie odvolacieho súdu, dovolací súd neskúmal existenciu iných väd konania namietaných dovolateľom v dovolaní a neposudzoval jeho správnosť z iných hľadísk. V okolnostiach preskúmvanej veci dospel dovolací súd k záveru, že postup odvolacieho súdu vykazuje znaky relevantné z hľadiska namietanej vady podľa § 420 písm. f/ CSP.

47. Najvyšší súd preto napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s tým, že právny názor vyslovený v tomto uznesení je preň záväzný a v novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 449 ods. 1, § 450, § 453 ods. 3 a § 455 CSP).

48. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.